

YHTEISOPETTAJUUS

19.2.2020

Marjut Kokko ja Riikka Sirkko

Yhteisopettajuuden määrittelyä

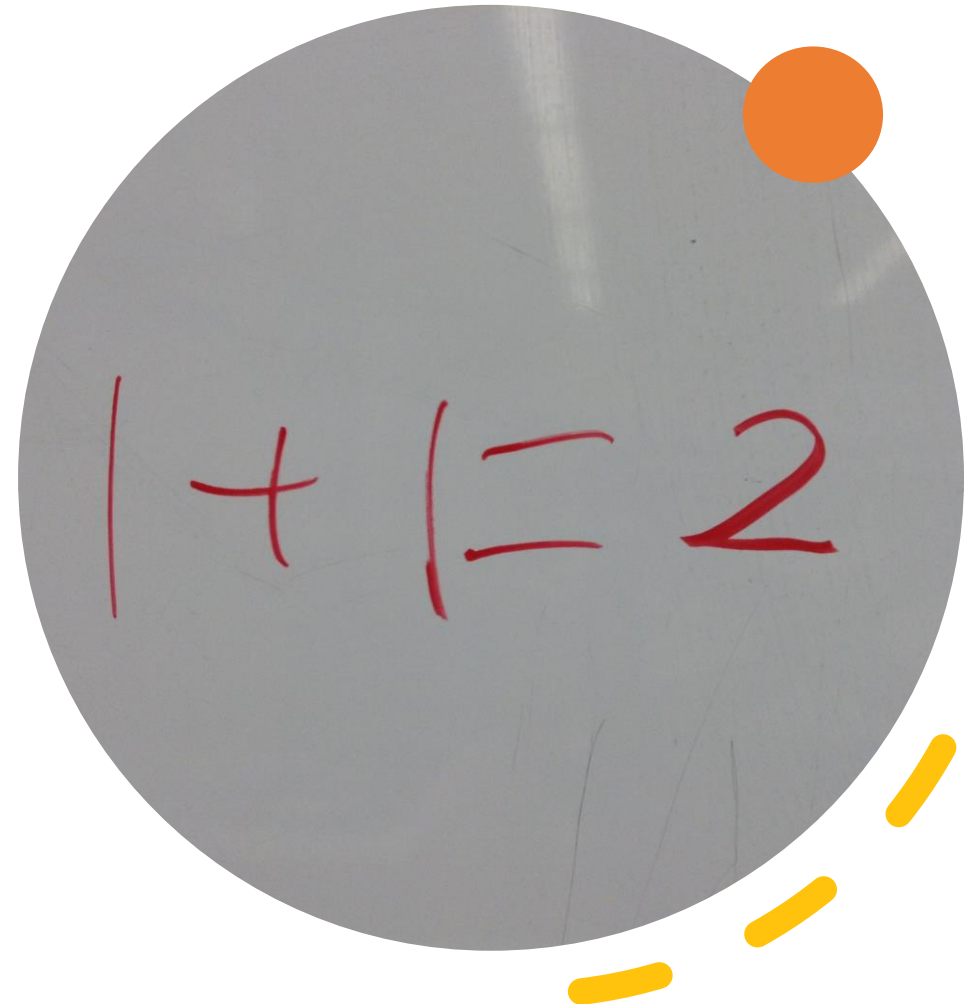
Co-teaching eli yhteisopetus
(samanaikaisopetus)

“Two or more educators co-plan, co-instruct and co-assess a group of students with diverse needs in the general education classroom.” (Murawski 2003; Friend ym. 2010)

- Jaettu vastuu opetuksen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista
- Opetusta annetaan pääasiassa yhdessä tilassa

Ei mikään uusi juttu...

- Juuret 1950-luvun Yhdysvalloissa, jossa kokeiltiin suurryhmien opettamista kahden opettajan voimin.
- Suomessa yksittäisiä kokeiluja 60-luvulla.
- 1970-luvulla Kouluhallituksen ohjeistus laaja-alaisen erityisopettajan työskentelystä 1.-luokalla syyslukukauden alussa (Sikiö, 1977)
- Opettajien mielipiteet jakaantuivat osan opettajista käyttäessä sitä ja osan suhtautuessa asiaan kielteisesti (Ahvenainen, 1983)
- Vuosituhannen vaihteen jälkeen siitä kiinnostuttiin uudestaan kasvavien erityisoppilasmäärien vuoksi (Saloviita, 2006)

Yhteisopetuksen taustaa

Vähemmän segregointia


```
graph TD; A[Vähemmän segregointia] --> B[Enemmän eriyttämistä]; B --> C[Oppilaan tarpeista rakentuvaa]; C --> D[Yhteisopettajuutta];
```

Enemmän eriyttämistä

Oppilaan tarpeista rakentuvaa

Yhteisopettajuutta

Kuka voi yhteisopettaa?

- Kahden tai useamman opettajan yhteistyötä. Lisäksi mukana voi olla muita ammattilaisia, usein koulunkäynninohjaaja.
- Tavallisin yhteisopettajuuden yhdistelmä on, että luokanopettaja ja laaja-alainen erityisopettaja ovat samassa tilassa opettamassa. Koska erityisopettajalla ei ole omaa luokkaa, hänen on mahdollista tulla yhteistyöpariksi.
- Toinen yleinen muoto on kahden luokanopettajan ja kolmas luokan- ja erityisluokanopettajan yhteisopetus.

- Myös kaksi aineenopettajaa tai aineenopettaja ja erityisopettaja voivat opettaa yhdessä. Tosin yhteisopettajuus yläluokilla on vielä harvinaisempaa kuin alaluokilla Suomessa.
- Yhteisopettajuuden yhdistelmiä ja toteutustapoja on monenlaisia mm. Opettajan ja terapeutin yhteistyö
- *Kuitenkaan opettajan ja ohjaajan yhteistyö ei ole yhteisopetusta.*

Miksi kannattaisi?

- Perusteet yhteisopetuksen aloittamiseen voivat olla moninaiset.
- Heterogeeniset opetusryhmät ja tarve eriyttämiseen
- Opettajan työn vaatimusten kasvaminen, opettajien työhyvinvoinnin edistäminen.
- Oma ammatillinen kehittyminen

(Shin et al., 2016; Sinkkonen et al., 2018; Takala & Uusitalo-Malmivaara, 2012)

Tuetaan yhdessä-hanke: Kevyttiedettä yhteisopetuksesta

<https://vimeo.com/256380457/f5d20be156>

Tutkittua yhteisopettajuuden iloista

- opiskelijoiden paremmat oppimistulokset,
- parempi ilmapiiri koulussa
- opetuksen taso nousee
- oppilaat haluavat mieluummin kaksi opettajaa
- negatiivinen leima luokasta ottamisesta poistuu

(Morgan, 2016; Takala & Uusitalo-Malmivaara 2012; Sirkko ym. 2018)

Ilot jatkuvat:

- Työmäärä ja stressi vähenevät
- Vertaistuki
- Työrauha
- Oppilaantuntemus
- Oppilaat saavat enemmän kavereita
- Tehokkaampi tapa oppia oppilaiden välistä yhteistyötä

(Saloviita 2016, toim.; Sirkko, Takala & Wickman, 2018; Takala & Uusitalo-Malmivaara 2010; Weilbacher & Tilford, 2015)

Usein mainittuja yhteisopetuksen esteitä

- Yhteisopettajajaparin löytämisen vaikeus, opettajien persoonien yhteensopimattomuus ja näkemyserot
- Yhteisen suunnitteluajan löytymisen haaste
- Opettajien vastuun epätasainen jakautuminen
- Kritiikin pelko
- Yhteisten tavoitteiden löytymisen vaikeus
- Luottamuksen ja kunnioituksen puute

(Ricci ym., 2017; Sinkkonen, Koskela, Moisio, & Suolanen, 2018 ; Fluijt ym., 2016)

Miten voisi helpottaa opetuksen suunnittelua?

Onko kaikkea tarvetta suunnitella etukäteen? Miten tarkkoja suunnitelmia tarvitaan?

- Pitkän aikavälin suunnitelma esim. kuukausi kerrallaan päätavoitteet
- Vastuualueiden jakaminen, esim. toinen suunnittelee matematiikan ja toinen äidinkielen tunnit. Yhdessä ei tarvitse suunnitella kaikkea.
- Välituntisuunnittelu, pikakeskustelu tunnilla
- Suunnittelu oppilaiden hiljaisen työn / lukeminen aikana
- Whatsapp, Drive, Pedanet, puhelut
- Voisiko kummiluokka opettajineen ottaa oppilaat tekemään jotain ja toiset suunnittelevat?

Yhteisopettajuus keinona inklusiivisemmän koulun kehittämässä

- Perusopetusta kehitetään inklusioperiaatteen mukaisesti (OPS 2014)
- Jokainen opettaja velvollinen tarjoamaan oppimisen tukea
- Kansainvälisesti vakiintunut menetelmä inklusiivisen koulun edistämiseen
- Olemassa olevien resurssien jakaminen uudella tavalla.
- Yhteisopettajuus ei ole inklusion synonyymi

Miten yhteisopetuksen
voi aloittaa?

Mihin päätöksesi yksinopettajuudesta tai yhteisopettajuudesta perustuu?

Tutkimus

Asenteeet

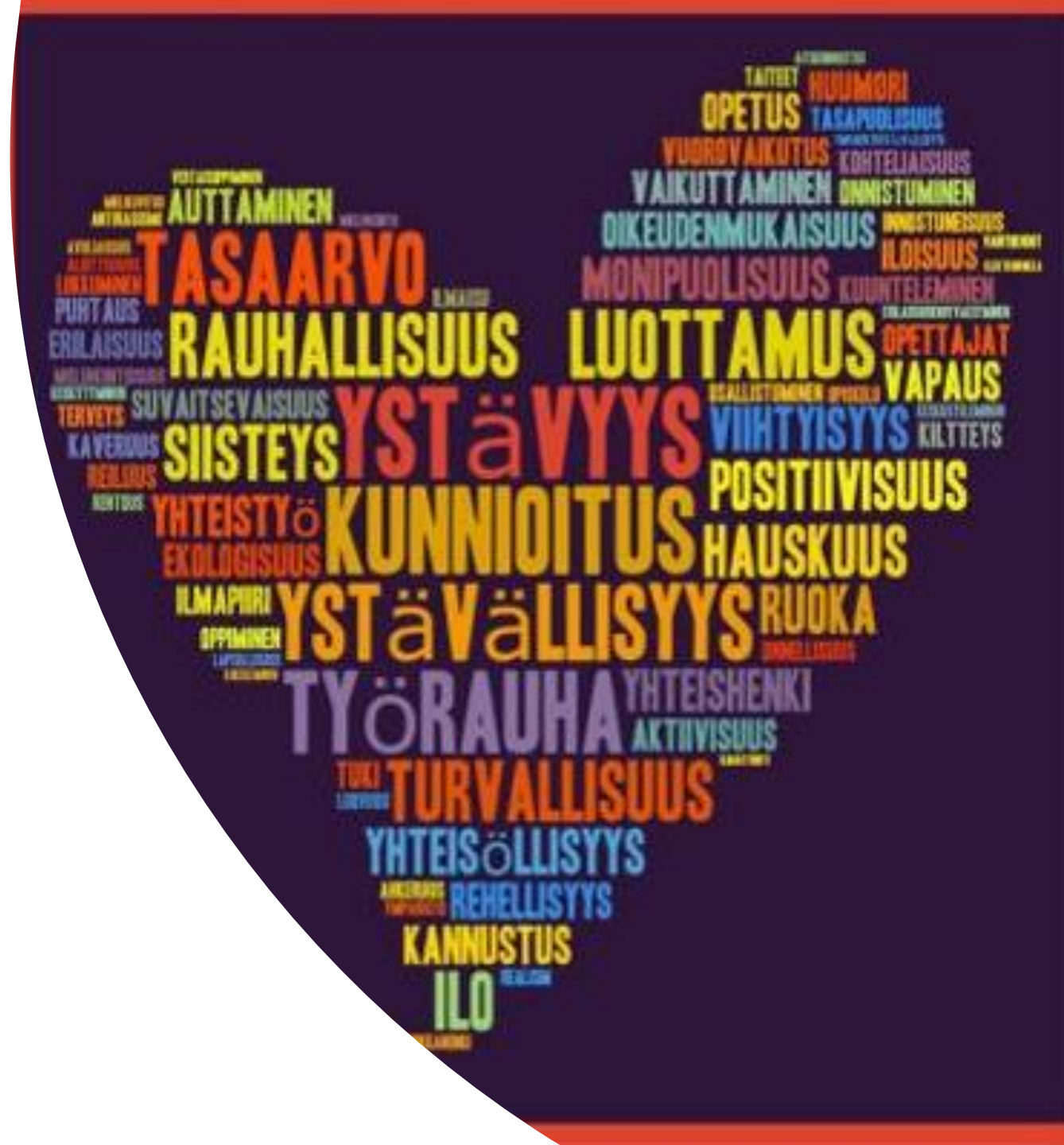
Arvot

Kokemus

Työkaverit

Koulun käytännöt

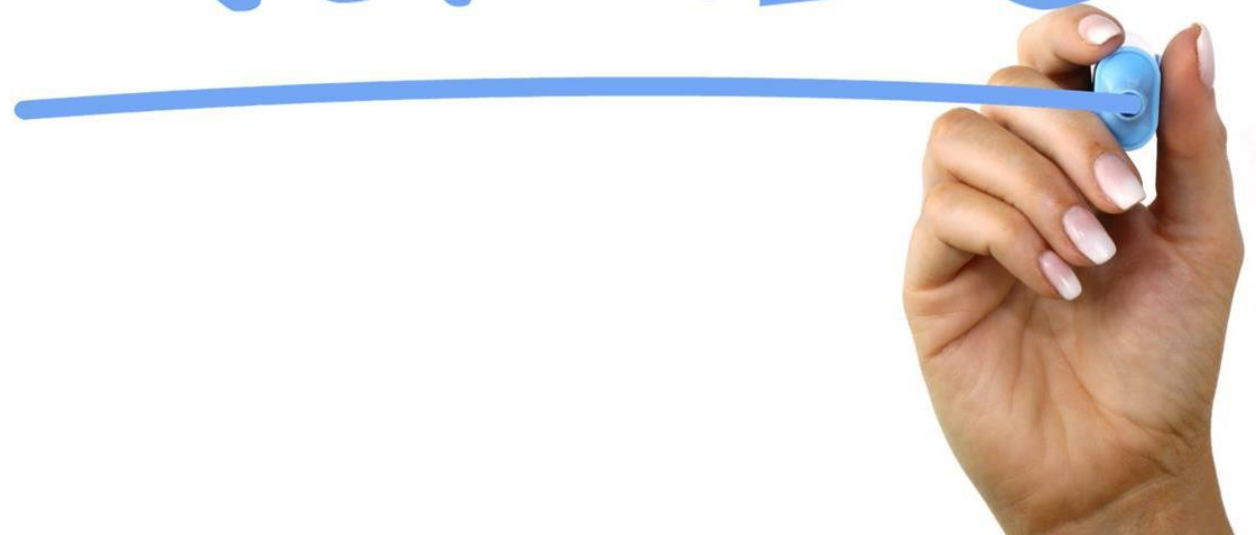
Jne.

Opettajien yhteistyön sujumisesta

- Erilaiset taustat → luodaan yhteiset pelisäännöt
- Avoimuus
- Yhteinen ymmärrys esim. Mikä on riittävä työrauha?
- Miten toimitaan missäkin tilanteessa?
- Valta kytkeytyy yhteistoimintaan
- Ymmärrys tasavertaisuudesta, vaikka ollaan erilaisia

RULES

*"Kuuntelemalla ja pyrkimällä
ymmärtämään toisten
näkemyksiä ihminen on
mukana prosessissa, jossa
itse kehittyy."*

(Holm, Poutanen, Ståhle <https://www.sitra.fi/artikkelit/mika-tekee-dialogin-dialogisen-vuorovaikutuksen-tunnuspiirteet-ja-edellytykset/>)

Yleisimmät mallit yhteisopetuksesta

(Friend ym. 2010; Ahtiainen ym. 2011; Pulkkinen & Rytivaara 2015; Saloviita 2016)

- **Avustava / tarkkaileva opetus:** Yksi opettaja päävastuussa, toinen tarkkailee ja auttaa. Vuoroja voidaan vaihtaa.
- **Täydentävä opetus:** Molemmat ohjaavat luokkaa, mutta heillä on hieman eri tehtävät.
- **Pysäkkiopetus/Pistetyöskentely:** Luokassa työasemia, opetettava asia jaettu niihin ja opettajien kesken
- **Jaetun ryhmän opettaminen/Rinnakkaisopetus:** Yhdessä suunniteltu, ryhmä jaetaan kahtia eri perustein ja sisällöt opetetaan yhtä aikaa, samassa tilassa.
- **Tiimiopetus:** Opettajat jatkuvasti vuorovaikutuksessa, joustava, luonteva vuoronvaihto

Työnjako..

Soveltaen Malinen & Palmu, 2017

Jos toinen... Toinen voi...

Luennoi – Mallintaa taululle muistiinpanojen tekemistä

Kirjaa asioita Wilmaan - Käydä läpi kotiläksyjä

Antaa sanallisia ohjeita – Kirjoittaa ohjeet taululle

Kiertelee luokassa antaen yksilöllistä tukea – Ohjaa koko luokkaa

Lukee koekysymykset ääneen - Valvoo hiljaista kokeen tekemistä

Vie luokan yhteiseen tapahtumaan saliin – Tekee pedagogisia asiakirjoja

Valvoo hiljaista lukemista – Luetuttaa muutamaa oppilasta ääneen

Luokkakoko yhteisopettajuudessa

- Kokemuksia yhteisopettajuuden toimivuudesta erikokoisissa ryhmissä
- On kouluja, joissa esim. tiimimallin kautta esim. 5 opettajaa ja n. 100 oppilasta avoimien oppimisympäristöjen kouluissa.
- Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaat yleisopetuksen ryhmässä enintään 20 oppilasta > yhteisopetuksessa lasketaan oppilaat kahden opettajan oppilaiksi (Opetushallitus)
- Mikä merkitys on ryhmänhallintataidoilla?

10 ohjetta yhteisopetukseen

- 1. Etsi pari, jonka kanssa voisit kokeilla yhteisopetusta.*
- 2. Hanki koulun johdon tuki.*
- 3. Aloita pienesti, vaikka yksi lukukausi muutama tunti viikossa.*
- 4. Jos kaksi luokkaa yhdistetään, tehkää yhdessä luokan käytänteet/säännöt.*
- 5. Sopikaa ja keskustelkaa rooleista ja työnjaosta etukäteen.*
- 6. Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty. Muistakaa joustavuus suunnitelmissa.*
- 7. Positiivinen vuorovaikutus on tärkeää > avoin keskustelu*
- 8. Tue ja kannusta kollegaa> anna rakentavaa palautetta*
- 9. Kunnioita omaa ja kollegan toimijuutta > hyödynnä toisen vahvuudet.*
- 10. Yhteisopetus on yksi tapa opettaa ja sitäkin voi toteuttaa monella eri tavalla.*

Takala, Sirkko, Kokko (tulossa). Yhteisopetus - yksi mahdollisuus toteuttaa inklusiota teoksessa Mahdoton inklusio. PS-Kustannus.

Kysyttyä...

- Millä tavalla voisi ohjata / innostaa kollegoita yhteisopettajuuteen esim. ELA:n kanssa, jolloin resurssit tuplaantuisivat? On vaikea saada vanhempia kollegoita mukaan.
- Onko yhteisopettajuutta mahdollisuus toteuttaa, jos lukujärjestyksiä ei ole suunniteltu etukäteen yhdenmukaisiksi?
- Miten lukujärjestysten yhtenäisyys saadaan onnistumaan, jos luokkia on esim. 5 ja opettajat opettavat muita aineita toisille luokille?
- Kauanko yhteisopettajuutta toteuttavat käyttävät yhdessä ja erikseen aikaa tuntien suunnitteluun? Onko sille varattu koulun toimesta aikaa, vai onko se sitä loputonta YS-aikaa?
- Onko kaikkien pakko yhteisopettaa?